

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidieceșane Sibiu, strada Măcelarilor 47.

Correspondențele sînt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refușă. — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiu, 2 Martiu, 1887.

În coloanele acestui diuar ne am ocupat ade-seori de cestiuni bisericesci și am accentuat meren acurateța, ce trebuie să-și o impună organele bise-ricesci, într'altele a îngrijă ca averile bisericilor să se administreze în regulă și după calculii cei mai siguri de a se sporă și fructifica. Totdeuna am pus mare pond pe regulata funcționare a organelor sub alterne și în special, nu fără cuvânt am susținut, că de o sporire și o administrare regulată nu poate fi vorba, până când oficiile protopresbiterale nu-și vor face cel mai mare scrupul tocmai din acest resort al agendelor lor. Consistoriul poate esmite o mulțime de ordinațiuni una mai salutară de cât ceealaltă, dacă cei chemați a executa aceste ordina-țiuni le pun la grindă, ca să nu le mai ia în mână.

Nu vrem să învinovățim pe nimenea, dar cu privire la executarea articolului de lege XXXI din anul 1879 se observă la noi mari scăderi, neiertate întrelăsări, de unde urmează daune înfricoșate.

În sensul acelei legi § 18 trebuie ca toate co-munele bisericesci ca proprietari de păduri să-și facă prin experți un plan de exploatare.

Nu tocmai toate, dar o parte însemnată din comunele bisericesci sunt proprietari de păduri și în sensul acelei legi până în anul 1884 va se dăcă 5 ani după promulgarea acelei legi — deja trebuia să aibă planul de exploatare aprobat de comitetul administrativ al municipiului, resp. de secțiunea sil-vanală. Anul domnului 1884 deja se numără între cei morți, dar cu toate acestea puține, de tot puține biserici și-au dat silința să satisfacă dispo-sițiunei atât de clare a legii.

După expirarea termenului, de sigur că purce-dând din casuri concrete, consistoriul archidieceșan a esmis un circulariu energic și de conținut limpede, prin care a notificat comunelor bisericesci, ca să îngrijască și să satisfacă legii din 1879 față de pă-durile, ce le administrează. Termenul atât pentru co-munele bisericesci cât și pentru protopresbiteri a expirat cu 15 Februarie și așa ar trebui ca lucrurile să se găsească în ordine. —

Ei, dar din întâmplare nu e așa.

Cele mai multe comune nedându-și seamă cu rezultatele, ce urmează din o astfel de neglijență, încă nici acum nu au satisfăcut legii și cu atât mai puțin cerculariului consistorial.

Ce urmează de aci?

De sigur, că avantaju pentru biserică nu!

În multe comune proprietarii de pământ ur-gează segregarea pădurilor, ear de ale lor au îngri-jit și le au tăiat, prefăcând lemnele în monetă su-nătoare și nesunătoare. Comunele bisericesci stau în față alternativei: sau să taie și ele pădurile — dar neavând planul de exploatare să se espună unor pedepse grosave, sau să nu le taie și atunci la o eventuală segregare domnii vor îngrijă, ca locurile cu păduri să le capete ei, ear cele sterpe să remă-nă comunelor bisericesci. Cine se mai îndoiesce des-pre daunele, ce vor urma din astfelu de întreprinderi neiertate, și nu este destul de precaut față cu acest nou soi de pericol pentru biserică noastră și ave-riile ei, n'are decât să dea nițică roată prin comita-tele vecine.

Am dis mereu și mereu, „preoți cu crucea în frunte” și nu am putut accentua din destul și din răspuneri dorința noastră, ca preoțimea noastră să fie cu mare priveghere la astfel de lucruri, din cari rezultă pagube pentru biserică, dar vocea noastră a răsunat prea de multe ori în pustie.

Ce ar fi deci de făcut?

După părerea noastră, când se esmit astfel de circulare de mai mare importanță și afund tăietoare în afacerile și averile bisericilor cel mai curat mod de procedere este acela, dacă șeful tractului conchiamă pe preoțime la o convenire și dă preoților es-plicări, le pune la inimă interesul bisericeii și al averilor ei și apoi cu aceea ocaziune, făcând atent pe fiecare despre urmările în eventum daunele, ce ar resulta din o astfel de neglijență, să-și se înma-nueze circulariul și să-și se pună în vedere și res-ponsabilitatea.

În chipul acesta s'ar face mare serviciu bise-ricii și cauzelor ei. Cause de natura aceasta pot obveni în un an 2 sau 3 și apoi tocmai preoțimea noastră are mare lipsă de întruniri de acestea, în cari să desbată cauzele ținătoare de resortul seu și așa să procedă cu toții uniform și corect.

La noi partea cea mai mare nu procede așa. Circularele pe multe locuri se espedează tot ca pe vremea lui Noe, și oficiile parochiale le primesc de multeori după expirarea termenului, de unde ur-mează, că oficiul parochial și cugetă în sine și cu oare care dreptate, de ar fi fost lucrul așa de cu interes, de sigur s'ar fiespedat mai de timpuriu și de sigur, că is'ar fi dat mai multă atențiune din partea organelor su-perioare.

Eacă dar, ce rezultă din o administrație nere-gulată și din o neînțelegere unde e vorba de averi,

cari represintă capitale însemnate. Pentru astfel de casuri epitropii parochiali — onoare escepțiuni-lor — nu prea sunt în stare să corespundă, ci tre-bue să le ia în mână cărmaciul cel natural, preotul.

Foarte rău fac deci oamenii de prin comunele no-astre bisericesci, cari nici ei nu lucră, nici pe aceia, cari ar voi să lucre, nu-i lasă, ci încurcă trebile în dauna celor mai vitale interese.

Consult deci și neapărat necesariu este, ca pre-oțimea din diferite tracturi să se întrunească mai des să discute cestiuni de importanță, ear cel che-mat a fi lumina lumii și sarea tractului, șeful, să fie acolo la locul seu cu sfatul și înțelepciunea pre-cum și cu probata sa esperință în ori ce soi de afaceri.

Numai așa nu vom îndura perderi, numai așa vom salva marile interese ale bisericeii și averile lor câștigate de protopărinți cu sudori amare ca strănepoții să le ia folosul, ear nu să le lase prada uneltirilor străine.

Scriem aceste din unele casuri concrete, unde pericolul e la ușă, iminent, dar nu numim nume, căci „nomina sunt odiosa,” credem însă, că cei cu musca pe căciulă se vor trezi din letargia cea pē-cătoasă și vor pune mâna pe lucru.

Revista politică.

Situațiunea politică a intrat în fase de tot paci-nice; svonul cel mare, ce se făcuse despre isbuc-nirea unui războiu cu sosirea primăverii, parcă a fost menit numai să amețească lumea, căci cu cât mai multe zile a le primăverii se perd în vecinicie, cu atât norii grei și amenințatori dispar mai tare. Numai chiar ursita Bulgariei pare, că urzesc încă la neînțelegeri și probabil e, că neînțelegerile în cestiunea Bulgariei vor fi fatale multor state eu-ropene.

În monarhia noastră spiritele sunt cu totul liniștite, mai ales de când Maj. Sa împăratul a asi-gurat pe Dr. Smolka, că nu crede posibilă isbucni-rea unui războiu. După ce creditele de 52 1/2 mili-oane s'au votat și hotărîrea delegațiunilor a fost sancționată, ministrii de finanță au prezentat pro-iectul de lege, care conține modalitatea, cum să se acopere aceasta sumă.

În privința sumei, ce cade pe Ungaria a pre-sentat un proiect dl Tisza, înregistrândul sub ti-tula de afacerile comune estra-ordinare, care sumă se va acoperi pe calea unei operațiuni de credit.

FOIȚA.

Documente pentru limbă și istoria.

O serie de documente și date istorice

de sub episcopul eparchiei greco-orientale române a Transilvaniei, Gedeon Nichitici, care s'arb de naționalitate, a fost cel dintâiu episcop după restaurarea eparchiei în urma vacanței de 83 ani, cauzată prin „unire” sau „unație.”

Anii 1783—1788.

Între mai multe manuscrise, *) ce posed dela stră-moșul meu Popa Bucur Pușcaș și dela moșul meu, Popa Leonte Pușcaș din Sohodolul Branului, se află și o colecțiune de ordinațiuni episcopesci, de dispo-zițiuni ale magistratului Brașovului și alte notițe de interes istoric din jumătatea a doua a seculului al 18-lea și din deceniile prime ale secolului nostru. Din acestea am ales și destinat spre publicare, pe ace-lea, cari au mai multă valoare istorică pentru tim-pul acela.

*) Cuprinsul lor este mai ales materie bisericească, reli-gioasă, morală. De interes este la aceste manuscrise și scrisoarea frumoasă și ornamentica literilor inițiale și a altor figuri, aflătoare în manuscris, din cari la timpul seu voiu reproduce „facsimile” prin fotografie.

Datele acestea se refer mai ales la activitatea celor doi episcopi greco-orientali de naționalitate sârbi în eparchia Ardealului adevă de sub episcopii Gedeon Nichitici și Gerasim Adamovici, cari ambi sunt în-gropați în comuna Rășinari. Ele sunt destul de intere-sante pentru istoria noastră bisericească și merită a fi adunate, mai ales din cauză, că în arhivul archi-episcopiei noastre din Sibiu nu se mai păstrează asemenea date, fiind nimicit întreg arhivul episco-piei noastre din anii înainte de 1848 prin revoluțiunea din acest an. Este trebuința, ca din datele, ce se mai află ici-colea să se facă colecțiuni, ca din ele să poată afla datele necesare cei ce ar fi chemați să compună istoria bisericeii noastre din Ardeal în mod și mai complet și mai sistematic.

Seria datelor acestora în formă de ordinațiuni episcopesci, o introducem cu alte trei acte contim-porane, care în copii ne veniră la mână pe altă cale și adevă:

1. Rezoluțiunea împărătească din 6 Nevombre 1783 despre denumirea lui Gedeon Nichitici de epis-cop al românilor greco-orientali din Ardeal.

2. O adresă a guvernatorului baron Bruckenthal către episcopul Gedeon Nichitici privitoare la înfiin-țarea de seminar și școli pentru românii greco-orientali.

3. Un estras alăturat la hârtia de sub 2), despre un rescript împărătesc din 14 Iulie 1785, privitoare la acelaș obiect.

Încheierea o vom face cu reproducerea după originalul, ce-l posedem, a notițelor oficioase despre re-sultatul visitațiunei, ce o a făcut episcopul Gedeon Nichitici în eparchia sa, în anul 1787. *)

O copie în limba latină de pe rezoluțiunea îm-părătească dela 6 Novembre 1783, adresată patri-archului sârbesc, prin care dintre candidații pro-puși împăratului spre a fi denumit de episcop al Ardealului, cu numărul R. 307 din 1783 împăratul denumesc de episcop al eparchiei veduvite a Ardea-lului pre Gedeon Nichitici, pe lângă salariul anual de 4000 florini cu locuința în Sibiu. Tot prin aceasta rezoluțiune se face denumitul episcop dependent în cele dogmatice și spirituale de patriarchul sârbesc și și de sinod, la care are dreptul a participa ca și cea-lalți episcopi sârbesci fără a se bucura de drepturile ce le are nația ilirică în Ungaria.

Tecstul rezoluțiunei este următorul:

„Altissima Resolutio

„ddto 6-ae Novembris 1783, quoad episcopatum „Transylvaniensem.

„Lis, quae Exellentia Vestra pro vacante in Tran-sylvania G. n. u. r. Episcopatu restaurando sub „7-a proximo praeteriti mensis proposuerat Individuis

*) Despre acest operat vom vorbi ceva mai pe larg la locul, unde se va reproduce. Deocamdată atâta însemnăm, că s'a aflat la familia parochului Iosof din Tilișca.

O violentă mișcare anti-ungurească s'a produs în cehi. Acestea adecă au întemeiat așa numita liga cehică contra proveniențelor unguresci. Aceasta a fost și cauza de deputatul Ludovic Lang a scris un lung articol în „Nemzet,” calificând această atitudine de o tulburare, făcută fără pic de judecată, care poate urzi mari încurcări în politica monarhiei și mai ales, ură între naționalități. Crearea unei asemenea lige va da naștere unei lige unguresci contra fabricațiunilor boheme. Ungaria, țice articolul, n'are cauză a se îngriji de aceasta mișcare, industria ungurească e cu mult mai însemnată de cât pot crede contrarii și un impuls puternic în această direcțiune va produce rezultate admirabile. Dacă cehii sunt conduși de un șovinism așa de orb, că vor să consume numai bucate bohemesci, va avea și fie care ungur atâta însuflețire patriotică și datorință a conștiinței, d'a nu mai cumpăra nici un articol din industria bohemă. — Acestea se întâmplă între părțile monarhiei noastre, pe când încă convențiunea vamală cu România se află tot în stadiul de mai înainte. Delegații români se așteaptă cu mare nerăbdare în Viena. Românii pun mare pond pe convențiunea veterinară și se crede, că dacă afacerea aceasta va avea rezultatul dorit toate celelalte lucrări cu privire la încheierea convențiunii nu vor întâmpina greutăți. În momentele de față se află camera română în pertractări cu guvernul german, rezultatele sunt favoritoare și asta decurgere a pertractărilor e privită în București ca o ușurare la încheierea convențiunii cu monarhia noastră.

În Germania se fac mari pregătiri pentru serbarea aniversării împăratului. Ziua nasterii bătrânului monarh va fi de mare importanță în cestiunile diplomatice deoarece- ce lui Bismarck i-se dă ocaziunea d'a vorbi în capitala imperiului cu cele mai de căpetenie persoane și astfel se vor face multe destăinuirii politice. Din partea României vor fi părtași la aceasta serbare regele și regina însoțiți de dnul Sturdza; din monarhia noastră va participa principele de coroană; apoi regele Belgiei, țear din partea Rusiei însuși Țarul și Țarevna și marele duce Vladimir. În capitala Germaniei petrece de mai mult timp savantul frances Lesseps, care se bucură de o mare vață la curtea din Berlin. Acest ilustru bărbat după cum asigură „Berl. Tagblatt” la o convorbire cu persoane diplomatice a asigurat, că toate motivele, cari aveau temerile de războiu s'au delăturat. Și Herbette, care era de față declară, că năsuința sa e îndreptată a ține cele mai amicale relațiuni cu Germania. La soireaua dată la Curte în onoarea lui Lesseps, a ședut savantul frances cu principele de coroană german și cu Moltke, ear cu împăratul german a vorbit foarte mult despre espoziția cea grandioasă din 1889, ce se va face la Paris și despre participarea Germaniei la această serbare.

Regența bulgară stărue cu totăd'adinsul, ca sovrana să fie convocată încă în luna lui Martie. În această adunare vor veni membrii deputațiunei bulgare, Stoilow, Grekow și Kalschew și vor face cunoscut rezultatul informațiunilor dela cabinetele europene; apoi se va vorbi despre ținuta Bulgariei și despre puterea ocârmuitoare a țerei, despre revolta din urmă și cu asta ocaziune se vor ceti și corespondențele conducătorilor revoluțiunei. Rusia după cum scrie „Jur. de St. Petersburg” s'a concentrat mulțime de trupe la Varșovia și activitatea militară e mare; ear marele duce Nicolaevici, care trăia retras în Crimeea a fost chemat de Țar la Curte. După o de-

peșă, a îndemnat pe Turcia, ca să se pregătească a ocupa Bulgaria și a face ordine.

Epistolă

deputatului Ludovic Mocsáry către președintele partidului independent din Halas.

„Stimate Dle președinte!

Conclusul adus în 6 a lunii curente, din partea partidului independent din Kiskun-Halas și care a-ți binevoit a mi-l împărtăși, l'am primit. Hotărîrea aprobătoare a partidului mi-a causat bucurie și mi-a escitat simț de recunoștință. Aceia, cari m'au atăcat pentru opiniunile mele descoperite în cestiunea naționalităților, au mers până a me cualifica de trădătoriu de patrie; de aceasta acuză însă me va scăpa conclusul partidului independent din Halas, pentru că ori cine va recunoaște, că civilor unui oraș neaș maghiar nu le permite nici rațiunea nici inima, a lua sub scutul lor pe un trădătoriu de patrie; nu le este permis să aproabe și să primească atari păreri, pe cari, dacă le profesezi, înseamnă trădare de patrie.

Pentru aceasta îmi exprim mulțămirea mea stimărilor mei alegători, în ce privesce special persoana mea proprie; însă din conclusul acesta mai rezultă un lucru și mai important, decât justificarea neînsemnatei mele persoane. Onorata adunare a partidului nu s'a mulțumit numai a apăra, — față cu procedura nedeamnă a partidului contrariu, — pe acela, pe care la alegerea de deputat l'a onorat cu încrederea sa, ci a luat o poziție hotărîită față de curentul, ce domnește în cestiunea naționalităților, care curent alt rezultat nu poate avea, decât să pună pe picior de războiu jumătatea locuitorilor țării contra celeilalte jumătăți, să amărase și să lipsească de speranța de a putea locui în pace pe aceia, a căror dorință ferbinte e, ca alipindu-se de patrie, să trăiască în pace cu maghiarii, precum aceasta s'a întâmplat în decurs de o mie de ani. Acesta e un lucru de mare importanță, stimate dle președinte! Nu mai sum singur, când forțat de cingerea mea firmă mi-am ridicat debila mea voce; mi-se aproabă părerile nu numai între patru ochi, și prin amicale strângeri de mână de către bărbați mulți și cu poziții înalte, dar chiar de elita ungurimii, la auzul tuturor cetățenilor se ridică imn, care în privința naționalităților — credincios politice tradiționale, — și acum vestesce, că dreptatea și ecuitatea e cea mai bună politică.

Da, pe urmele strămoșilor nostri umblă majoritatea locuitorilor din orașul Halas. Națiunea maghiară, sub casa domnitoare a lui Arpád și a celei micste, a fost capabilă a îndeplini lucruri mari și glorioase, cu toate că ea și acum locuitorii țării în privința limbei și a naționalității au fost de mai multe feluri. Națiunea maghiară nici odată nu s'a născut, a forța unitatea limbii cu foc și cu sabie, ci fără privire la naționalitate, l-a considerat pe fie-care individ de cive al patriei cu drepturi egale, ce se adeveresce prin împregiurarea, că privilegiul de nobil, ce se privia în timpurile de mai nainte ca totalitatea drepturilor civice, se da tuturor cetățenilor fără de nici o deosebire de naționalitate. Și cu toate acestea nimic nu ne-au stat în cale ca națiunea maghiară să marcheze istoria patriei, și nimic n'a împedecat națiunea maghiară și nu o va împedeca nici pe viitor, ca să-și țină rolul de conducătoriu, care nici când n'a fost tras la îndoială din partea celorlalte naționalități. Noi nu avem lipsă, ca prin continua amenințare a păcii interne să ne forțăm pentru realizarea unui scop nerealizabil, n'avem lipsă ca prin o atare aspirațiune vană să aruncăm marea mulțime a cetățenilor nostri în brațele acelora, cari numai pe lângă sacrificarea independenței noastre ar fi aplicați a ne da mână

de ajutor la maghiarisarea forțată: nouă ne ajunge dacă sub farmecul valoarei morale a națiunii maghiare toate naționalitățile din patrie prin iubire împrumutate de patrie și cu puteri unite s'ar născu întru realizarea scopurilor mari și indispensabile ale statului; aceasta se va întâmpla, dacă naționalitățile nu vor fi împedecate din partea noastră, nici în viața de stat, nici pe terenul social întru cultivarea lor liberă și întru susținerea individualității lor naționale, {ceea ce naționalitățile o privesc de o urmare firească a libertății individuale și civice.

Imnul din Halas va influența în mod alinător și totodată asigurător asupra tuturor acelora, cari în cestiunea naționalităților s'au pierdut toată speranța, că s'ar mai afla vr'un mijloc ca naționalitățile din patrie să poată locui în pace împreună. Vocea mea debilă, — după doveșile, ce le am în mână, încă, în direcțiunea aceasta a influențat, și nu într'acolo, — ca pe inimici presupuși ai patriei să-i împint-ne la o dușmănie și mai declarată; cu atât mai bun efect va avea însă aceea declarațiune, care și are sorgintea dela majoritatea unui oraș neaș maghiar, care se distinge prin inteligență și prin un simț adevărat unguresc.

Prin aceasta, stimate dle președinte, numai patriei a-ți servit!

Primiți espresiunea repeșitei mele mulțămiri și considerațiuni, rămânând

Budapesta, 8 Martiu, 1887.

Al D Tale

plecat serv

Ludovic Mocsáry,
deputat dietal.

Coropondențe particulare

ale „Telegrafului Român”.

Viena, 22 Faur, n. 1887.

Gloatele. — Asigurarea de războiu. — Dr. Ferdinand Arlt. — Iubileul contelui Taaffe. —

Dacă va scrie cine-va istoria anului 1887, nu cred, să-i poată afla un titlu mai potrivit, decât: „Ajunul războiului.” În el s'au votat atâtea milioane pentru de a ne asigura la eventualitatea unui războiu, în el pășesc în viață instituțiunea gloatelor.

Gloatele! Ce subiect bogat pentru conversații, jurnale umoristice, carnaval și Dumneșten mai scie câte.

Cuvântul „gloate” pe aici a devenit, cum țice neamțul „aripat.” În carnaval la balurile mascate, la petreceri sociale, figurile de glotași, cu uniforma lor petecită, chipul spart, baioneta pusă de andăratele și blusa pe dos, dădeau contingentul cel mai hazliu și mai mare. Jurnalele humoristice și „Volks-sängerii” au dat de un material foarte lucrativ în cestiunea gloatelor, pe care o exploatează în draga voia lor și a publicului, care se amusează de caraghioslicuri. Mai apoi firma de „glotaș” a străbătut în terminologia de reclamă a capitalei astfelu, că prăjituri, pâni, păpușe, jucării se vând aș provădate cu epitetul „Landsturm.”

Dar și într'o altă mai serioasă direcțiune, se amintesc aș cestiunea gloatelor, foarte des. E vorba de asigurarea de războiu, în privința căreia se vede, că banca „Transilvania” din Sibiu a luat deja pașii necesari.

În cercurile financiare ale capitalei se discută mult asupra cestiunei, însă până acum fără un succes definitiv. Nu sunt în clar oamenii, ce are să se facă, în cas dacă asigurarea de războiu va avea de rezultat un deficit mai mare în sarcina băncilor

„Suae Majestati Sacrosantissimae demisse relatis dig-
„nata est Eadem altissima primo loco propositum Gedeo-
„nem Nichitici pro episcopo in Transylvania non
„unito denominare; vultque benignissime, ut idem
„penes 4000 fl. salarium ex objectis in Regno quoque
„Hungariae usuvenientibus percepiendum, sedem habi-
„tationis Cibinii figat et in Dogmaticis et pure Spi-
„tualibus ab Excellentia Vestra et Sinodo Archiepis-
„copali dependeat, huicque Synodo uti reliqui episcopi
„non uniti interveniat, ab omnibus tamen, quibus
„natio in Hungaria Illyrica fruitur Privilegiis exclusus
„sit. Altissimam hanc Resolutionem ea cum requisitione
„Excellentiae Vestrae significandam duxi, ut neo de-
„nominatum Episcopum de illa plenarie instruere et
„quam primum concredidit sibi in Bucovina negotium
„confecerit, pro recipiendis Collationibus ulteriori-
„que agendorum instructione horsum inviare non
„gravetur. Ceterum solita cum observantia perse-
„vero Excellantiae Vestrae. Viennae 6-ae Novembris,
„1783. Servus obligatissimus Comes Franciscus Eszter-
„házy m. p.

„Excellentissimo ac Reverendissimo Archiepiscopo
„Carlovitiensi Moysi Putnik. —

2. Prin adresa din 30 August 1785, guvernatorul țării, baronul Bruckenthal, comunică episcopului Gedeon Nichitici un extras din rescriptul regesc datat din 14 Iulie 1785, prin care împăratul Iosif II pune în edere înființarea unui seminar pentru clerul neunit în

Timișoara din propriile mijloace și dispune a se studia și a i-se face propunere, cum s'ar putea înființa o școală trivială și totdeodată normală pentru românii greco-orientali.

Acest act de grație împărătească se aduce în legătură cu evenimentele revoluțiunei din 1784 și prin el se intenționează de a face o mulțămire românilor greco-orientali sau neuniți, precum se numiau atunci. Bună-voința împărătească a rămas însă față de românii greco-orientali și de astă-dată nerealizată, pentru că nu scim, să se fi înființat în Timișoara cândva, vre-un seminar pentru clerul neunit, nici careva școală normală sau trivială din mijloacele erariului. Cum vine însă, că chiar cetatea Timișoara s'a ales ca loc pentru înființarea unui seminar pentru clerul neunit din Transilvania, rămâne încă o enigmă de deslegat. Noi însă credem, că nu greșim, dacă susținem, că cauza a fost tot aceea, pentru care episcopii români greco-orientali, după restaurarea erarhiei bisericesci, nu erau suferiți în Sibiu, ci trebuiră să locuiască în Rășinari, precum scim despre episcopii Gedeon Nichitici și Gerasim Adamoviciu. Mai scim și aceea, că și mai târziu episcopului Vasile Moga, i-a fost un lucru dintre cele mai grele, ca pe banii sei să cumpere o casă în cetatea Sibiiului. Explicarea ar urma dela sine, dacă lângă prejudețele sasilor din Ardeal mai luăm și aceea, că în fruntea guvernului se afla un sas.

Din toate se vede, că sus erau cele mai bune inten-

țiuni și față de românii gr-or., jos însă acele intențiuni se paralisau, dacă nu altcum dară, prin modalități de felul acesta, după cari pentru românii din țara Ardealului, nu se afla loc pentru un seminar decât într'un oraș afară de țeară.

Tecstul adresei guvernatorului, baronului Bruckenthal, către episcopul Gedeon Nichitici, este, după o copie, ce o posedem, următorul:

ad Nrum 6315/1785.

„Reverendissime Domine Episcopo, nobis observande!

„Plusquam paterna est Sacratissimae Suae Maje-
„statis, qua in magis magisque exaltandam populorum
„suorum felicitatem fertur, intentio; perspecto enim eo,
„quod principalis potenti tumultus causa in naturali ple-
„bis valachicae ruditate et extrema tam quood bonos mo-
„res, quam ipsam etiam religionem ignorantia sita sit, ad
„excolendum societatiue humanae magis ad tempe-
„randum hunc quoque populum Benignum suum
„convertere dignata est animum, eoque fine Semina-
„rium pro Clero non Unito in Libera Regiaque civitate
„Temesvár e propyis sumptibus instituere decrevit.
„quae Clementissima resolutio dum Reverendissimae Do-
„minationi Vestrae pro praevia saltem notitia comu-
„nicatur, ulterius eadem Dominationi Vestrae intimari,
„ut in conformitate acclusi Regii Rescripti ddo 14
„Julii a. c. emanati extractus, quo intelligenter cum
„D. Scholarum Nationalium Inspectore Martonfi pla-

de asigurare, — un lucru, care considerând noua-tea riscului, este foarte posibil. Au se poate în cazul acesta păgubi toți asigurații pe viață a băncilor de asigurare mutuală, așa dar și femeile și bărbații neobligați la gloate, — ori au se o supoarte numai membrii asigurați de războiu? În cazul din urmă basa de repartitiune ar fi mai restrânsă și astfel stabilitatea mai mică. Altă cestiune pendentă este, că nu se poate privi la clasificarea riscului de războiu, la înrăutățirea stărei sanitare a indivizilor, care în urma marilor și neobicinuitelor strapațe poate să fie foarte posibilă, — de oare-ce lipsesc ori-ce deslușiri statistice în arhiva militară în asta privință.

* * *

Luni a reposat aci Dr. Ferdinand cavaler de Arlt, unul dintre capacitățile medicale ale universității din Viena. Arlt s'a născut la 18 Aprilie 1812 în Obergraupen lângă Teplitz. La anul 1846 ajunge profesor suplent de oculistică la universitatea din Praga. În anul acesta și-a edat primul op: „Îngrigirea ochiului în stare sănătoasă și bolnavă cu un apendice despre ochiulari.“ Trei ani în urmă deveni profesor ordinar al universității din Praga, iar la 1856 al universității din Viena. Renumele său de oculist și l-a întemeiat prin opul său voluminos (3 tomuri) „Boalele ochiului.“

Universitatea din Viena a pierdut într'ănsul pe unul din luceferii sei.

* * *

Tot luni și-a serbat contele Taaffe, ministrul president, iubileul de 20 de ani dela primirea primului său portofoliu ministerial. Sunt frumoase, și nobile cuvintele rostite cu această ocaziune de el către corpul oficialilor ministeriali. „Crescut în su-mi în școala de funcționar și falos de ea, — a-șis contele Taaffe, — am avut ocaziunea în decursul lungului meu serviciu ca ministru, a prețui virtuțile corpului nostru de funcționari, și importanța, ce o are tocmai în statul nostru. Cu satisfacție pot să constat, că spiritul laudat al oficialilor austriaci, devotamentul într'implinirea datorințelor, activitatea obiectivă și alipirea la marea idee a statului, — nici în momentele cele mai critice nu le-am vădut, clatinându-se. Numai astfel de virtuți sunt în stare să conducă viața de stat la rezultate durabile. Susțineți DV frumoasa tradițiune și rămâneți tari în iubirea către împărat și țeară.“

Frumoase și justificate cuvinte.

Trist este numai, că sunt puțini ministrii, cari vor să prescrie astfel de nobile tendințe funcționarilor de stat, — și mai puțini, cari pot să le afirme despre dășii fără să fie desmințiți. Yff.

Varietăți.

* M. Sa împăratul s'a îndurat prea grațios a dăruî pentru reconstruirea școlii gr. or. din Bres-tovaț 100 fl.

* Pentru multele dovezi de iubire și condolență, ce ni s'au manifestat din incidentul dureroasei pierderi a prea iubitului nostru fiu *Victor Eugen*, aducem prin aceasta intima noastră mulțămîță și recunoscință.

Sibiu, 1/13 Martie, 1887.

Z. și C. Boiu.

* (Convocare.) On. membrii ai „Reuniunii învățătoresci din tractul Făgărașului“ sunt prin

„num omnibus numeris absolutum elaborare horsum-que quantocius submittere. Suarum ducat hac Provinca institui et unde necesarii in hunc finem sumptus creari, et ad minimum una trivialis et simul normalis Schola pro formandis ad methodum normalem Ludimagistris absque ullo temporis dispendio errigi possit ac an non aliquae in praeivium finem applacidandae et fors iam dotatae reperiantur Scholae? Caeterum Sacratissima Sua Majestate Zelum Reverendisimae DVestrae in sedandis tumultuantium animis testatum summa benignitate suscipiente, eandem Reverendisimam DVestram penes altissimae suae complacentiae notificationem de eo quoque affidari clementer iussit, quod data occasione congruam eiusdem habitura sit rationem. Pro praesenti vero titulo remunerationis 1000 fnos eidem ad cassam cameralem perquam benigne assignavit.

In reliquo manemus Reverendisimae DVestrae.

E regio M. Principatus Transylvaniae guvernio. Cibinii, 30 Aug. 1785. Obligat. parat.

Baro Bruckenthal m. p. David Székely m. p.

Ladislaus Turi m. p.,

secret.

(Va urma.)

aceasta invitați a lua parte la adunarea generală tractuală, ce se va ține în 13 Martie st. v. a. c începînd la 8 oare dimineața, în localul școlii gr. or. române din Făgăraș, după următorul

Program:

1. Critica lui Spiridon Mărdan asupra disertațiunei „Din însușirile învățătorului relativ la ținerea unei discipline bune în școala poporală“ de N. Ludu.

2. „Caligrafia în școalele populare și anume modul ei de tractare,“ disertațiune de G. Dobrin.

3. Raportul comisiei asupra „chartei comitatului Făgăraș“ de E. Crișan

4. Cât are să se propună din fie-care despărțiment respective an de școală, din disciplina de învățămînt „mineralogia“? și o piesă tractată în mod practic pentru anul al 3-lea de școală, anume „arama“ de N. Tr. Pop.

5. Raportul cassariului asupra stărei cassei despărțimentului.

6. Cântarea unei poezii „duet“ de învățătorii N. Ludu și G. Tăflan.

7. Propuneri diverse.

Din ședința comitetului tractual ținută la 21 Februarie, 1887.

Iuliu Dan,

președ.

Nicolau Șoldea,

secret.

* (Cas de moarte.) **Ioane Popoviciu**

(Popescu), notar comunal în pensiune a încetat din viață Vineri în 27 Februarie (11 Martie n.) în etate de 66 ani. Rămășițele pămîntesci ale repausatului depuse în casa de doliu dela cimiteriul din Groaver se vor înmormînta Duminică în 1/13 Martie la 4 oare p. m. în același cimiteriu.

La acest jalnic act sunt rugați a lua parte toți prietenii și cunoscuții familiei.

Brașov, 28 Februarie (12 Martie n.) 1887.

Efrosina Popoviciu (Popescu) născ. *Verza*, ca soție. *Victor Popescu*, *Iosif Popescu*, *Otilia Ghimbeșianu*, *Ioan Popescu*, *Maria Popescu*, *Iulian Popescu*, *Pompiliu Popescu*, *Eugenia Popescu*, *Lucreția Popescu*, *Aurel Popescu*, *Elvira Popescu*, *Augusta Popescu*, ca fii resp. fice. *Nicolae Ghimbeșianu*, ca ginere. *Luisa Popescu*. *Valeria Popescu*, ca nurori.

* Uniții în serviciul „Kultur-egyletului“: „Egytérts“ sub titlul Biserica cuceritoare comunică: „Magyar Állam“ și din punct de vedere național publică o veste de foarte mare importanță din diecesa Gherlei. Nu e de mult, de când în comuna Rogoz în cercul Lăpușului ung. s'au reîntors (când a mai fost gr. cat. Red.) dela religieuna gr. or. la cea gr. cat. vreo 40 de familii, a căror exemplu a și fost urmat nu peste mult de întreaga comunitate schismatică din opidul Sec, care împreună cu protopopul-paroch (fost adm. prot. Red.) s'au reîntors în sinul bisericii gr. cat. În timpul mai nou eară au urmat exemplul celor de mai nainte 56 familii din comuna Ungureni și așa în timp scurt au părăsit confesiunea gr. orient. vro câteva sute de familii. Acesta e un lucru de foarte mare importanță, atât din punct de vedere național, cât și cultural, căci în întreagă Ungaria, dar în deosebi în părțile ardeleni maghiarismul în cultură abia are un *inimic* mai puternic ca pe biserica greco orient.

* (Schimbare de nume.) Lui George Copil, gandarman la III-lea district de gandarmerie în Solymos i-s'a conces din partea ministrului de interne, ca să-și schimbe numele de familie în „Keresztési.“ Aleluia....!

Scopul și modul propunerii limbei materne în școalele populare.

A vorbi despre scopul propunerii limbei materne în școalele populare — vor dice poate unii dintre cetitori — este un lucru de prisos, deoarece fie care învățător, ba chiar și alții știu, că limba maternă se propune în școale, ca să se deprindă elevii a vorbi și a ceti bine românesce. Cu toate acestea noi suntem de părerea, că nimic nu scim așa de perfect, încât să nu mai avem lipsă a vorbi sau a scrie despre acel lucru; și cu cât vorbim mai mult despre un lucru cu atât mai bine îl vom cunoaște. Astfel stă lucrul, și cu tema de față și credem, că frații învățători nu ne vor lua în nume de rău șirele acestea.

Scopul propunerii limbei materne este: a deprinde pe elevi să-și știe comunica precis și la înțeles toate ideile și cugetările lor atât verbal, cât și în scris, apoi să înțeleagă aceea ce alții le comunică verbal sau în scris; în fine să-și câștige destăruțea a ceti corect, frumos și la înțeles produsele literare ale limbei materne și a-și scî da seama despre cuprinsul lor. De aci urmează, că nu e de stul a face pe elevi cunoscuți numai cu piesele cuprinse în cartea de cetire și aceasta în mod superficial, dupăcum o fac aceasta mulți învățători. Tot așa de greșit este a grămădi pre elevi cu definițiuni gramaticale, neînțelese de ei, sau a-i îngreua cu

memorisarea de poezii și piese, asemenea de cuprins misterios pentru ei. Aceasta este cauza, că copii, îndată ce es din școală, aruncă cartea cât colo, și par, că li-e greață, când li se vorbește de carte, sau când sunt siliți a lua cartea în mână. O ură neîmpăcată au ei față de cartea de cetire (sau alt manual, cu care și-au spart capul în zădar) și aceasta ură trece asupra tuturor cărților. — Chemarea învățătorului nu este a sădi în elevi ură și dispreț în contra cărților, ci din contră, a deștepta în ei un fel de curiositate — ierte mi se acest termin — de a cunoaște și a scî, ce este în cutare sau cutare piesă — carte, va se dică, a deștepta în elevi *interes* și de aci gust de cetire. Învățătorul, carele va scî deștepta în elevii sei interes față de învățămînt poate fi sigur, că aceia, la timpul său, se vor interesa nu numai de carte, ci și de școală și de învățătorul lor, căruia în veci îi vor fi recunoscători. Atunci nu va avea cauză învățătorul a se plînge de soartea sa; nu se va plînge nici sateanul, că-i merge rău, că-l înșală unul și altul; nu se vor plînge nici autorii și editorii, că opurile lor nu au trecere ș. a. m. Nici vorbă, și celelalte obiecte de învățămînt își au partea lor în ajungerea acestui rezultat, dar centrul întregului învățămînt este limba maternă, din care, ca dintr'o tulpină, se rămuresc celelalte obiecte.

Să ne întrebăm acum: în ce mod să se propună limba maternă, dacă voim a obține rezultatul arătat mai sus? Fiindcă fiecare învățător își are metodela sa, bun sau rău, dela care de loc sau foarte cu greu se poate abate, ne vom mărgini a răspunde la întrebarea de mai sus cu câteva indigitații scurte scoase din esperință.

Se știe, că copii dela sate de multe ori când intră primadată în școală sunt cuprinși de un fel de sială, ba chiar și de frică. Ei intră acum într'un stadiu nou al vieții și sunt cuprinși de nedumerire că oare ce se va întâmpla cu ei? ce le va face „dascălul“? etc. Învățătorul deci în prima linie e îndatorat a împrăști siala, temerea și nedumerirea copiilor, a-i câștiga pentru sine și a le face plăcută viața școlară. Aceasta se va ajunge, dacă învățătorul va întâmpina pe copii la prima lor intrare în școală cu cuvinte blânde, prietinesci, îi va lua de mână și îi va așeza la loc, apoi va începe a conversa cu ei, întrebându-i despre numele lor, despre părinți, frați, surori etc. Îndată ce va observa învățătorul, că copii sunt obosiți — nefiind dedați a sta mai mult timp într'un loc și a asculta — va face unele mișcări de sculare și ședere sau îi va scoate afară în curtea școlii și îi va lăsa să se joace, se înțelege sub privegherea lui, apoi vor intra earăși în școală și se va continua mai departe conversația. După oara a doua se lasă acasă.

Cu conversațiile amintite s'a și început învățămîntul din limba maternă. În oarele următoare se va continua conversarea, care va avea acum de obiect școala. Învățătorul va pune pe elevi să numească obiectele din școală, mai înainte câte unul apoi în cor, îi va îndruma apoi să observe acele obiecte mai de aproape, să cugete ceva despre ele și să exprime apoi prin vorbe cu glas înalt aceea, ce au cugetat. Învățătorul să fie cu deosebită atențiune la răspunsurile elevilor, să nu-i lase să răspundă cu „nu“ și „da“ etc. ci să-i deprindă a vorbi în diceri întregi d. e. Cum se numește aceasta? — (banca) Învățătorul să nu permită a-i se răspunde simplu; „bancă“, ci: „aceasta se numește bancă“ — Cum este banca? — resp. banca este lungă... etc. Aceasta este a se observa în întreg decursul învățămîntului, adică elevii să răspundă totdeauna în diceri întregi și cu glas înalt. Prin aceasta elevii se deprind a vorbi corect și a-și exprima ideile, convingerile lor fără rezervă nu numai în școală, ci și afară de școală, nu numai când sunt mici, ci și când vor fi bărbați maturi.

(Va urma.)

* (Bibliografic.) A apărut de sub tipar în broșură: *Legea gloatelor* din 1886 anotată și urmată de instrucțiunile spre executarea ei. Aceasta broșură o recomandăm tuturor, căci toți au lipsă a cunoaște „legea gloatelor.“ Prețul unui exemplar 30 cr. Editura și tipografia Alexi în Brașov

— „*Romaenische Revue*“ apare în Resicza, fasciculul I—II pro Ianuarie — Februarie 1887 e de următorul cuprins: *Zu Beginn des III Jahrganges. — Die Rede des Abgeordneten L. v. Mocsáry. — Rundschau* (die Affaire Mocsáry; die Serben in Ungarn; aus dem ung. Abgeordnetenhaus; die rom. Presse im Jahre 1886; Georg Mocsanyi v. Foen.) — *Die Römänen in Macedonien, Thracien, Thessalien, Epirus und Griechenland.* (Aus dem Römänischen des D. Bolinteanu geschöft und bearbeitet von P. Brosteanu.) — *Das Blumenmädchen von Florenz.* Von

V. Alecsandri. (Aus dem Romänischen von Leon Schönfeld, Wien.) — *Die Felsen der Fürstin*. (Nach einer romänischen Volkstradition aus der Bucovina. Von Ioan Berar.) — *Episoden aus dem „Memoriul“ des Iosif Sterca-Șulufiu de Carpenișu*. (Gib mir auch wenn du nicht hast; Ein heldenmüthiges Weib; eine verwickelte ämtliche Zwangslage; das Kreuz am Hirschberg.) — *Proben aus älteren Romänischen Dichtern*. Von L. V. F. (A. Sichleanu; das Glück, C. Stamati; die Blätter, G. Crețianu; die Tochter des Panduren.) — *Die Deutschen in Rumänien*.

— *Biserica Ortodoxă ramână*, revistă periodică-ecclesiastică apare în București Nr. 13 pro Ianuarie

cuprinde următoarele: Alegerea episcopilor. Despre religie în genere și bazele ei în natura omenească. — Convorbiri între un cercător și un încredințat. — Îmbunătățirea stărei materială a clerului. — Psalmul VIII. — Cuvânt la Dumineca ortodocsiei.

— *Biblioteca copiilor*, apare în Brașov editura N. I. Ciurcu Nr. 13 Trifon țiganul și popa, poveste de N. Clonța. Nr. 15 Costea Ciobanul și mama lui, poveste de D. Lăpădat. — Preda Buzescu, legendă de D. Bolintinean.

Pentru de a afla plăcut fromosul pământ, se cere mai nainte de toate ca corpul să fie transversat de tîcnă, ceea ce se numește sănătate, și pe care numai bolnavul singur o scie prețui, așa scrie unul, care a pătimit mulți ani de nervi, Leonhardt amplotat la percepția de înregistrate la Schiltigheim în Elsas: Eliesirul Dvoastră de nervi a avut o influință tare binefăcătoare, pentru că după întrebuințarea lui, me simt totdeauna cuprins de o tîcnă mai nainte necunoscută. Singur veritabil se află sub marca de deposit [cruce cu ancoră] în sticle à 1/4 Ltr. 3 Mk; 1/2 L. 5 Mk. 1/1 L. 9 Mk. în farmacie și în Centrala M. Schulz Hannovera Deposit.

Loterie

Sâmbătă în 12 Martie 1887.

Buda: 87 79 77 40 88

Nr. 1101/1887

[1558] 1—3

Publicațiune.

Prin aceasta se aduce la cunoștință tuturor celor interesați, că în cauza comasării hotărului comunei **Crăciunel** (Oláh-Karácsonfalva) pentru satorirea lucrărilor pregătitoare, regularea reprezentării, alegerea inginerului și satorirea speșelor se pune zi de pertractare **18 Aprilie st. n. la 10 oare a. m.** ce se va ține la fața locului în comuna Crăciunel la cancelaria comunală.

La aceasta pertractare se citează toți interesați cu aceea observare, că neparticipanții se privesc ca învoiați, neîmpedecându-se începerea lucrărilor.

Elisabetopole, din ședința tribunalului ținută la 21 Faur, 1887.

Nagy Lajos, V. Iakab Árpád,
jude, notar.

Esarëndare.

Pe hotarul comunei **Cubleșul unguresc** (Magyar Köblös) comitatul Solnoc-Dobâca începând dela Sângiorgiul a. c. pe **3 sau mai mulți ani** se află de esarëndat pentru *pășunat de oi* (Hodaie) un complex arătoriu și fînaț de 617 jugere catastrale.

Deslușiri mai de aproape se pot căpăta dela *Mateiu Pop Gridean* în *Mureș-Oșorheiu*. [1555] 2—3

„VICTORIA“ institut de credit și economii în Arad.

Convocare.

Sub-scriitorii de acții la „Victoria“ institut de credit și economii în Arad prin aceasta sunt convocați la

adunarea generală constituantă,

ce se va ține în Arad în **31 Martie 1887 st. n. la 10 oare dimineața**, în sala otelului „Vass“ (Tücherer) strada Deák-Ferencz.

Obiectele adunării vor fi:

1. Raportul fondatorilor despre rezultatul subscrierii și despre reducerea acțiilor.
2. Constituirea institutului.
3. Stabilirea statutelor.
4. Raportul fondatorilor despre alegerea primei direcțiuni.
5. Alegerea președintelui institutului.
6. Alegerea comitetului de supraveghiere.
7. Absolvarea fondatorilor.

[1559] 1—1

Toți acționarii, cari doresc a participa la adunare, sunt poțiti a depune cu această ocaziune „Titlulire provisoare“ de acții și eventualele plenipotințe pentru legitimare la eserciarea dreptului de votare.

Dat din ședința fondatorilor, ținută în Arad, la 2 Martie, 1887 st. n.

Georgiu Dogariu m. p.,
președinte.

Dr. G. Vuia m. p.,
notar.

Mersul trenurilor pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Octobrie 1886.

Budapesta—Predeal					Predeal—Budapesta					Budapesta—Arad—Teiuș					Teiuș—Arad—Budapesta					Copșa mică—Sibiu																
	Tren miest.	Tren accele- rat	Tren omnibus	Tren de per- soane		Tren de per- soane	Tren accele- rat	Tren omnibus	Tren omnibus		Tren accele- rat	Tren de per- soane	Tren omnibus		Tren omnibus	Tren de per- soane	Tren omnibus																			
Viena	11.10	7.40	—	—	București	—	4.70	7.30	—	Viena	—	11.10	12.10	Teiuș	11.24	3.42	—	Copșa mică	—	2.02	3.55															
Budapesta	7.40	2.—	3.10	6.20	Predeal	—	9.32	1.14	—	Budapesta	—	8.20	9.05	Alba-Iulia	12.19	3.59	—	Șeica mare	—	2.29	2.22															
Szolnok	11.05	4.05	5.40	9.26	Timiș	—	9.56	1.45	—	Szolnok	—	11.20	12.41	Vințul de jos	12.30	4.29	—	Loamneș	—	3.04	4.57															
P. Ladány	2.02	5.45	5.58	11.40	Brașov	{	4.16	7.47	—	Arad	{	7.04	4.30	6.—	Șibot	1.01	4.51	—	Ocna	—	3.30	5.23														
Oradea-mare	4.12	6.58	8.30	1.28	Feldioara		5.02	8.24	—	Glogovaț		7.22	4.43	6.13	Simeria (Piski)	1.32	5.18	—	Sibiu	—	3.50	5.43														
Vărad-Velenceze	—	7.03	9.14	1.52	Apatia	5.43	8.51	—	Györök	7.58	5.37	6.38	Deva	2.31	6.15	—	Sibiu — Copșa mică																			
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.24	2.—	Ágostonfalva	6.15	9.14	—	Pauliș	8.17	5.19	6.51	Branicica	2.52	6.35	—	Sibiu	—	9.13	10.50																
Mező-Telegd	—	7.33	10.19	2.34	Homorod	7.06	9.51	—	Radna-Lipova	8.36	5.41	7.10	Ilia	2.61	6.15	—	Ocna	—	9.55	11.14																
Rév	—	8.54	11.38	3.18	Hașfalău	8.52	11.03	—	Conop	—	6.09	7.37	Gurasada	2.72	6.35	—	Loamneș	—	10.20	11.39																
Bratca	—	—	12.18	3.41	Sighișoara	9.31	11.26	—	Bérvava	—	6.28	7.55	Zam	3.23	7.02	—	Șeica mare	—	10.43	12.07																
Bucia	—	—	12.54	4.01	Elisabetopole	10.16	12.—	—	Soborșin	—	7.25	8.42	Soborșin	3.55	7.28	—	Copșa mică	—	11.11	12.30																
Ciucia	—	8.58	1.57	4.26	Mediaș	10.57	12.29	—	Zam	—	8.01	9.12	Bérvava	4.08	7.40	—	Cucerdea—Oșorheiu — Reghinul-săs																			
Huiedin	—	9.28	3.11	5.08	Copșa mică	11.19	12.44	—	Gurasada	—	8.34	9.41	Conop	4.44	8.11	—	Cucerdea	3.32	10.20	3.25																
Stana	—	—	3.40	5.27	Micăsasa	11.31	12.49	—	Ilia	—	8.55	9.58	Radna-Lipova	6.27	9.39	—	Cheța	4.02	10.50	3.58																
Aghireș	—	—	4.15	5.50	Blaș	11.52	1.05	—	Branicica	—	9.19	10.17	Pauliș	6.47	9.53	—	Luduș	4.23	11.11	4.20																
Ghîrbou	—	—	4.36	6.02	Crăciunel	12.31	1.34	—	Deva	—	9.51	10.42	Glogovaț	7.28	10.27	5.58	M. Bogat	4.33	11.20	4.30																
Nadisul ung.	—	—	4.58	6.24	Teiuș	12.43	1.46	—	Simeria (Piski)	—	10.35	11.07	—	7.43	10.42	6.18	Cipeu-Iernut	5.10	11.57	5.11																
Cluș	—	10.28	5.26	6.43	Aiud	1.51	2.19	—	Orăștia	—	11.11	11.37	Arad	7.59	10.58	6.38	Kerelô-Sz.-Pál	5.25	12.12	5.28																
Apahida	11.—	—	—	7.08	Vințul de sus	2.18	2.39	—	Șibot	—	11.43	12.—	{	8.28	11.35	7.13	Nireșteu	5.48	12.36	5.53																
Ghîrș	11.19	—	—	7.36	Uioara	2.48	3.01	—	Vințul de jos	—	12.18	12.29		Szolnok	8.42	11.39	7.30	Oșorheiu	6.07	12.55	6.13															
Cucerdea	12.33	—	—	9.16	Cucerdea	2.6	3.08	—	Alba-Iulia	—	12.36	12.46	Budapesta	9.17	12.31	—	Reghinul - săs.	6.41	1.20	—																
Uioara	1.06	—	—	10.—	Apahida	3.14	3.22	—	Teiuș	—	1.29	1.41	Viena	2.32	5.12	—	Reghinul-săs.—Oșorheiu—Cucerdea	8.40	3.22	—																
Vințul de sus	1.20	—	—	10.19	Cluș	3.14	3.22	—	Simeria (Piski) — Petroșeni					Arad — Timișoara					Reghinul-săs.																	
Aiud	1.41	—	—	10.48	{	5.56	6.03	—	8.—	Tren de per- soane					Tren omnibus					Tren de per- soane					Tren omnibus					4.45					—	6.10
Teiuș	1.41	—	—	11.34		Nadisul ung.	6.31	6.03	—	8.—	Tren de per- soane					Tren omnibus					Tren de per- soane					Tren omnibus					6.34					—
Crăciunel	2.10	—	—	12.12	Ghîrbou	6.52	6.21	—	8.26	Tren de per- soane					Tren omnibus					Tren de per- soane					Tren omnibus					6.56					12.15	10.20
Blaș	2.35	—	—	12.30	Aghire	7.08	—	—	9.02	Tren de per- soane					Tren omnibus					Tren de per- soane					Tren omnibus					7.16					12.35	10.39
Micăsasa	2.48	—	—	12.52	Stana	7.23	—	—	9.32	Tren de per- soane					Tren omnibus					Tren de per- soane					Tren omnibus					7.40					12.58	11.02
Copșa mică	3.20	—	—	1.52	Huiedin	7.50	—	—	10.11	Tren de per- soane					Tren omnibus					Tren de per- soane					Tren omnibus					8.03					1.19	11.23
Mediaș	3.41	—	—	2.18	Ciucia	8.12	7.14	—	10.51	Tren de per- soane					Tren omnibus					Tren de per- soane					Tren omnibus					8.37					1.49	11.53
Elisabetopole	4.—	—	—	3.03	Bucia	8.52	7.43	—	12.16	Tren de per- soane					Tren omnibus					Tren de per- soane					Tren omnibus					8.51					2.02	12.06
Sighișoara	4.35	—	—	3.59	Bratca	9.10	—	—	12.50	Tren de per- soane					Tren omnibus					Tren de per- soane					Tren omnibus					9.08					2.18	12.22
Hașfalău	5.10	—	—	4.28	Rév	9.29	—	—	1.21	Tren de per- soane					Tren omnibus					Tren de per- soane					Tren omnibus					9.40					2.46	12.50
Homorod	5.37	—	—	4.16	Mező-Telegd	9.41	8.22	—	2.02	Tren de per- soane					Tren omnibus					Tren de per- soane					Tren omnibus					Simeria (Piski) — Uniedoara						
Ágostonfalva	7.06	—	—	6.16	Fugyi-Vásárhely	10.24	8.48	—	3.06	Tren de per- soane					Tren omnibus					Tren de per- soane					Tren omnibus					Simeria (Piski)					2.19	
Apatia	7.43	—	—	6.44	Vărad-Velenceze	10.43	—	—	3.38	Tren de per- soane					Tren omnibus					Tren de per- soane					Tren omnibus					Cerna					2.38	
Feldioara	8.11	—	—	7.46	Oradea-mare	10.53	—	—	3.54	Tren de per- soane					Tren omnibus					Tren de per- soane					Tren omnibus					Uniedoara					3.08	
Brașov	8.41	—	—	8.25	{	11.15	9.13	—	4.05	Tren de per- soane					Tren omnibus					Tren de per- soane					Tren omnibus					Uniedoara — Simeria (Piski)						
Timiș	9.21	—	—	9.15		P. Ladány	11.15	9.18	10.55	—	Tren de per- soane					Tren omnibus					Tren de per- soane					Tren omnibus					Simeria (Pisk.)					5.10
Predeal	1.55	5.45	—	—	Szolnok	1.09	10.38	1.23	5.17	Tren de per- soane					Tren omnibus					Tren de per- soane					Tren omnibus					Turda						
București	2.53	6.22	—	—	Budapesta	3.29	12.20	3.24	5.25	Tren de per- soane					Tren omnibus					Tren de per- soane					Tren omnibus					Ghiriș					9.26	4.19
	3.28	6.47	—	—	Viena	6.38	2.15	7.45	10.—	Tren de per- soane					Tren omnibus					Tren de per- soane					Tren omnibus					Turda					9.47	4.40
	9.35	11.45	—	—		3.—	8.—	6.05	—	Tren de per- soane					Tren omnibus					Tren de per- soane					Tren omnibus					Turda — Ghiriș						
										Tren de per- soane					Tren omnibus					Tren de per- soane					Tren omnibus					Turda					8.29	3.10
										Tren de per- soane					Tren omnibus					Tren de per- soane					Tren omnibus					Ghiriș					8.50	3.40

Nota: Numerele cele grase înseamnă oarele de noapte.

Nota: Numerele cele grase înseamnă oarele de noapte.